

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom
KOROŠKI SLOVENEK
 Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.
 Rokopisi se naj pošljajo na naslov:
 Pol. in gosp. društvo
 Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List
za politiko, gospodarstvo
in prosveto

Izhaja vsako sredo.
 Stane četrletno: 1 šiling.
 celoletno: 4 šilinge.

Za Jugoslavijo
 četrletno: Din. 25—
 celoletno: Din. 100—
 Pozamezna številka 10 grošev.

Koroški deželni zbor.

(Konec.)

Državni zbor je sprejel zakon, ki predvideva posojila onim, ki hočejo zidati stanovanjske hiše in pomagati pri odpravi stanovanjske bede. Letos se kak uspeh tega zakona na Koroškem še ni opazil, ker zavodi, ki morajo pospeševati gradnjo, nimajo na razpolago denarja. Celotni deželni hipotekarni zavod, ki mu odkazuje zakon posebno nalogo, more s posojili ustreči le v posameznih slučajih. Vsenemci vprašujejo deželnega glavarja, kaj namerava ukreniti, da bo tudi Koroška v polni meri deležna dobrot tega zakona. — Naslednje vprašanje se tiče telefonskih razmer v Gornjem Dravogradu, odkoder stane pogovor s Celovcem skoro toliko, kolikor pogovor z Dunajem ali Trstom. — Električna centrala v Mallnitzu oddaja tok, ker se Turska železnica ni elektrificirala, Solnograški. Delajo se načrti za veliko električno centralo na Solnograškem, ki bi zasegla tudi vode Velikega Kleka v višini 2000 m. Deželni glavar se vprašuje, če namerava podvzeti korake glede elektrifikacije Turske železnice, kako stališče zavzema k novemu načrtu in kako hoče ščititi interese Koroške in ali je pripravljen zahtevati, da se na Koroškem pridobljeno tok porabi najprej doma in se šele odvišen oddaja drugim. — Iz krogov požarnih bramb prihajajo pritožbe, da je sedaj veljavni gasilni red zastarel. Deželna gasilska zveza je že pred štirimi leti predložila deželni vladi toževni zakonski osnutek. O uspehih te vloge doslej ni slišati. Vsenemci vprašujejo, kaj se je v tej zadevi storilo in če bo kmalu predložen deželni zboru zakonski predlog. — Vprašanja so bila izročena deželni glavarju.

Za tem se je prešlo na dnevni red. Za tretjega predsednika deželnega zbora je bil namesto umrlega dr. Reinprechta izvoljen kršč. soc. inž. Ehrlich. — Dva druga predloga glede cest se odkažeta odboru.

Glede posvečevanja praznikov in nedelj predlaga ustavni odbor, da naj zvezna vlada izda enotne določbe, da natančno določi praznike, za katere velja nedeljski počitek, in se dovoli, da morejo izdati dežele tozadevne enotne odredbe za svoje ozemlje in da morejo določiti svoje posebne praznike, kakor na Koroškem 10. oktober. V navadi je bilo, da je država praznovala iste dneve kot cerkev, v novejšem času pa so se nekateri prazniki — 2. februar, 25. marec in 8. september — opustili, drugi — 1. maj in 12. november — pa so prišli zraven. Enotna ureditev je zato potrebna. Predlog je bil sprejet.

Dne 5. marca je deželni zbor sklenil, naj bi se k odmeri cerkvene doklade vzeli tudi dohodninski davek. Za vzdrževanje cerkva bi morali plačevati tudi oni, ki ne plačujejo zemljiškega, hišnega ali pridobitnega davka, pač pa dohodninskega. Zveza je zakon zavrgla z utemeljitvijo, da je izdaja takih zakonov zadeva zveze. Deželni zbor je ta zakon v drugič sprejel ter je dobil tako zakonito veljavo.

Sklepe se, da bodo vse stanovanjske hiše, ki se sezidajo z zveznim posojilom, za dobo 20 let oproščene vseh deželnih in občinskih davkov. Oprostitev velja od dneva, ko je občina dovolila uporabo prostorov. Prošnje za oprostitev rešuje deželna davkarija, o prizivih pa odloča končno veljavno deželna vlada. Zakon stopi v veljavo s 15. julijem 1929. — Dr. Angerer ve povedati, da so vse vloge, vse priloge, proračuni itd., ki se tičejo zakona o pospeševanju gradnje, koleka proste. Tudi tozadevni

prepisi, vknjižbe itd. so proste pristojbin. — Obenem se je podaljšal zakon od 2. oktobra 1926, ki govori o oprostitvi hišnega davka pri novih stavbah, prizidavah, nadzidavah itd. brez posojila zveze, do 31. decembra 1935. Sem spadajo vsi, ki so ali že zidajo s svojim denarjem ali so pričeli zidati že prej, predno je stopil v veljavo zakon od 14. junija 1929.

Poročilo deželnega mladinskega urada od 1922 do 1929 se je vzelo na znanje. Poročevalec je omenil, da se je mladinski urad predvsem pečal z mladinskim skrbstvom in vpeljal poklicno varuštvo. Vpostavile so se tudi posvetovalnice za matere. Umrljivost dojenčev se je dala izdatno znižati. Veliko zaslug so si pridobili šolski zdravniki, ki so preiskali do 50.000 šolarjev; polovica teh je zdravniške pomoči potrebna. Velika važnost se polaga na mladinska potovanja in na boj proti nespodobni knjigi. Poročevalec je povdaril, da je zasebno mladinsko skrbstvo odpovedalo. Dejstvo pa je da so veliko dobrega storili tudi samostanski zavodi in katoliške karitas, ki uspešno delujejo samo z nabranim denarjem.

Posebno poglavje tvori zadeva subvencionirane ceste Kotmara vas—Zoprače. Dolga je 27,6 km. Lanskega leta je stavbni odbor stavil predlog, da deželna vlada izvede vse priprave za razširjenje te ceste, da stopi v stik z interesiranimi občinami radi prevzema v deželno upravo in da se dovoli za to cesto prav visoka podpora. Tedaj dež. fin. poročevalec je tedaj vstal in izjavil, da tega ne more sprejeti. Vsled tega je bil predlog vrnjen odboru, ki je ponovno predlagal visoko podporo. Da bi cesto prevzela dežela, o tem se ni več govorilo. Leta 1926 je deželni zbor sklenil, da izplača Kotmari vasi 8, Bilčovsu 5 in Zgornji Vesci 5 odstotkov vseh vzdrževalnih stroškov. To se praktično ni dalo izvesti. Pred vojno je dobila Kotmara vas na leto 500, Bilčovs 320, Zgornja Vesca 160, Škofiče 30 in Loga vas 500 K subvencije, to je 50% vzdrževalnih stroškov. Na podlagi predloga ustavnega odbora je deželni zbor sedaj sklenil, da dobi od 1. januarja 1929 naprej občina Kotmara vas 20, Bilčovs 15, Zgornja Vesca 10, Škofiče 16 in Loga vas 18% subvencije pod pogojem, da občinska doklada presega 50% in da se bo vzdržala cesta v povoljnem stanju.

Posl. Starc je pritril izvajanjem poročevalca o potrebi podpore in se čudil, da se postopa s to cesto tako mačehovsko. Gre se tukaj vendar za kraje, katerim poljedelstvo nič ne nese, ki tudi od mlekarstva nič nimajo in tvori edini dohodek gozd, predvsem drva. Po izjavi cestnega načelnika občine Kotmara vas pelje po tej cesti vsak dan in ob vsakem vremenu povprečno 100 do 150 voz drva in drugo v Celovec. Ravno zato, ker je cesta tako preobložena, je vlada plačevala že pred vojno 50 odstotkov vseh vzdrževalnih stroškov. Tedaj je bilo delo dosti cenejše in se je dalo s tem denarjem še nekaj napraviti, tedaj pa je tudi občina lažje dala svojih 50%, ker je imela samo 20—30% občinske doklade. Sedaj je občinska doklada visoka navadno preko 100%, za denar je bolj trda in zato neprestane prošnje za podporo, oziroma da jo prevzame dežela v svojo oskrbo. Že pred enim letom je bilo vse pripravljeno, da to cesto prevzame dežela, ali vsled stališča dež. fin. referenta ni prišlo do sklepa. Mesto tega se je sklenilo 29. dec. 1928, da se dovoli najbolj ko mogoče visoka podpora. Deželna vlada je določila 10.000 S, ki pa še do danes niso izplačani. Ubožna občina ne more plačevati 85% vzdrževalnine. Dežela naj prevzame tri četrtine stroškov. Zato zahteva od po-

ročevalca, da svoj predlog umakne in predlaga višjo subvencijo. — Posl. Schumy je mnenja, da se prispevki za eno cesto ne morejo tako vzvišati, ker bi se potem isto zahtevalo tudi za druge ceste, deželna sredstva pa so omejena.

Za Stockenboisko cesto se zviša subvencija od 10 na 20%. — Vodni zadrugi „Wöfnitzregulierung“ se dovoli 130.000 S brezobrestnega posojila, ki se mora vrniti v 12 letnih obrokih, in 209.000 S podpore, skupaj 50% vseh stroškov za melioracije. — Za vodovod v Krivi vrbi se dovoli 40.600 S brezobrestnega posojila, ki se mora vrniti v petih letnih obrokih, in za vodovod St. Andraž-Lautz, občina Vajška, brezobrestno posojilo v znesku 12.840 S, vračljivo v sedmih letnih obrokih. — Nato se izvolijo člani v davčno prizivno komisijo in davčne ocenjevalne komisije. — Za dela proti povodnji v Hüttenbergu se dovoli 105.000 S podpore. — Štirim občinam se dovoli, da smejo pobirati občinsko doklado preko 100%. — Beljaku se dovoli, da sme pobirati 200odstotni pribitek k deželni davku na elektriko. — Končno je deželni glavar odgovoril še na vprašanje glede odpusta obratovodje električne centrale občine Brdo. — Prihodnja seja se skliče pismenim potom.

POLITIČNI PREGLED

Avstrija. S položajem v Avstriji se je pretekli teden bavila tudi angleška spodnja zbornica. Stavljeneh je bilo pet vprašanj, ki se tičejo notranjepolitičnega položaja v Avstriji in ustavne reforme. Zunanji minister se je vprašal, ali angleška vlada zasleduje sedanji položaj v Avstriji s stališča posledic za posojilo Društva narodov in ali je v tem pogledu podvzela kakšne korake. Henderson je odgovoril, da razpravljata obe glavni avstrijski stranki o ustavnem vprašanju in da se skuša doseči sprememba ustave na način, kakor je ta določen v parlamentarnih ustanovah Avstrije. Angleška vlada se iskreno nadeja, da se povrnejo normalne razmere v Avstrijo in da bo razoroženih onih 560 organizacij, ki zadržujejo napredek in ovirajo razvoj Avstrije. Vsak poskus, seči po drugih sredstvih, bi pomenil, da hočejo zapustiti dosedanjo parlamentarno pot. Vsako vmešavanje v notranje razmere Avstrije, tudi od strani Anglije, bi pomenilo resno ogrožanje mednarodnega miru in ravnovesja. Vlada nosi vso odgovornost za angleške davkoplačevalce in zelo natančno zasleduje dogodke v Avstriji. — Vlada je predložila parlamentu zvezni proračun za leto 1930. Izkazuje v rednem gospodarstvu 1939,9 milijonov S izdatkov in 1975,3 milijonov S dohodkov ter 35,4 milijonov S pribitka, investicije 189,9 milijonov S izdatkov, da znaša skupen primanjkljaj 154,5 milijonov S. Finančni minister je pri tem povdaril, da je plačevanje investicij iz tekočih dohodkov za dalj časa nemogoče, vendar pa je sedaj z ozirom na položaj na finančnem trgu, ki onemogoča že dolgo nameravano investicijsko posojilo, potrebno. Minister je obljubil veliko razbremenitev gospodarstva, ko bo investicijsko posojilo gotovo. Potrebna je predvsem reforma zavarovanja brezposelnih, ki kljub temu, da se je brezposelnost nekoliko zmanjšala, še vedno zelo obremenjuje gospodarstvo. Po prvem čitanju je bil proračun odkazan proračunskemu odboru.

Nemčija. Po zadnjih vesteh je vpisovanje za ljudsko odločitev le doseglo 10 odstotkov vseh volilcev, namreč 4.136.384 glasov. Natančen izid bo znan šele pozneje. S tem bo ljud-

ska zahteva prišla pred državni zbor. Notranje-politična posledica sprejema ljudske zahteve je ta, da se bo še dalje razvijala obojestranska propaganda vladnih strank in Hitler-Hugenbergove skupine. Pred državnim zborom se bo ljudska zahteva z večino odklonila. Zato pa bo prišlo do ljudske odločitve, pri kateri pa mora glasovati zanjo polovica vseh volilnih upravičencev, torej okroglo 20 in pol milijona volilcev. Če se predpisano število 20 in pol milijona volilcev z „da“ ne bo doseglo, se smatra, da je ljudska odločitev odklonjena. Tedaj predlog zakonskega načrta, ki zahteva uradno zanižanje nemške krivde na svetovni vojni, takojšnje in brezpogojno izpraznitev Porenja in saarske kotline, odklonitev slehernih novih obveznosti Nemčije, izvirajočih iz njene odgovornosti za vojno ter obtožbo vseh ministrov, ki bi podpisali kako tako obveznost, ne postane zakon. — Proti uradnikom, ki so se aktivno udeleževali propagande za ljudsko zahtevo, je bilo uvedeno disciplinarno postopanje. — Med Nemčijo in Poljsko je bil sklenjen sporazum na podlagi Youngovega načrta. Po tem sporazumu odstopa nemška vlada od vseh svojih tirjatev napram Poljski, a istočasno se tudi Poljska odrekala vseh tirjatev napram Nemčiji. Poljska bo nadalje izvedla likvidacijo nemških posestev. Poleg tega je poljska vlada obvestila nemško, da odstopi od svojih dosedanjih pravic na odkup posestev nemških naseljencev, razen v tistih primerih, ko so bili nasledniki obsojeni zaradi zločinov ali drugih kaznivih dejanj. S to pogodbo o likvidaciji medsebojnih finančnih terjatev med Poljsko in Nemčijo je bilo likvidirano veliko število že več let trajajočih spornih vprašanj med obema državama, tako da se sedaj odpira nova doba ugodnih odnošajev med obema državama. Kot prvi korak v tej smeri je smatrati nadaljevanje prekinjenih pogajanj za sklenitev trgovinske pogodbe.

Francoska vladna izjava. Dne 7. t. m. je predstavil Tardieu svojo vlado poslanski zbornici in prečital vladno izjavo, ki pravi, da je večina velikih povojnih problemov bila v zadnjih desetih letih po sklenitvi miru rešena, ker so bili v vojni razdejani kraji obnovljeni, ker je tudi obnovljeno ravnotežje financ, ker je ustavljena valuta in ker je rešeno vprašanje inozemskih dolgov. Zunanja politika se bo gibala v dosedanjih mejah, da zagotovi svetovni mir in varnost Francije. Na haaški konferenci delegati niso odobrili nobenega dogovora, ki bi bil količkaj v nasprotju s francoskimi interesi, neglede na to, da li je šlo za Youngov načrt ali pa za izpraznitev tretje porenjske cone ali pa za gospodarski režim na saarskem ozemlju. Aktivno bomo nadaljevali z deli za obrambo naših meja. Nič manj skrbno ne bomo varovali svobode naših zvez z našimi kolonijami. Samo močni narodi, ki živijo v miru, lahko koristno delajo za mir. Kar se tiče razorožitve na kopnem in morju, se bomo v prihodnjem letu udeležili londonske konference. Nepotrebno je dodati, da cenimo vsako približevanje in da bomo tudi dalje zagotovili boljše mesto onim, ki so za časa preizkušnje bili na naši strani in ki se sporazumno z Društvom narodov prizadevajo

za učvrstitev miru človeštva. V notranjem bo vlada vodila politiko napredka. Procvitajoči narod je oni, pri katerem se stanje gospodarstva vseh socialnih razredov, zlasti pa še manj imovitih, redno dviga. Francija mora odločno stremeti za tem. To je naš cilj.

Iz Rusije prihajajo vesti o odporu kmetov proti osnovanju skupnih gospodarstev na podlagi Stalinovega gospodarskega programa, ki dobiva značaj splošnega oboroženega upora. Vsak dan beleži tisk o požigih že osnovanih skupnih gospodarstev, o požigih skladišč živil in potrebščin ter o napadih na njihove člane. Vsled pomanjkanja strelnega orožja se poslužujejo kmetje sekir, s katerimi napadajo sovjetske agitatorje, komisarje in voditelje skupnih gospodarstev. — V Kavkazu je policija odkrila organizacijo, ki je pripravljala oborožen upor in napade na državna sloslopja in ustanove. Na podlagi tega je bilo samo v Astrahanu usmrčenih 14 oseb. Pred sodiščem je bilo 129 obtožencev, večinoma višjih uradnikov, ker so prejeli odkupnino za znižanje davkov. Sodišče je to postopanje označilo za gospodarsko protirevolucijo. Od vseh 129 obtoženih je bilo samo 6 oproščenih, 14 jih je bilo ustreljenih, a 109 obsojenih na 3—7letno ječo in zaplembo njihovega celokupnega imetja. V kratkem se vrši nov proces, na katerem se bo moralo zagovarjati več sto oseb, od katerih bo polovica obsojena na smrt. — V zadnjem času so se tudi odnošaji s Poljsko zelo poslabšali. Poljski tisk obdoljuje sovjetske časnikarje v Varšavi vohunstva in drugega rovarjenja. Ruski časnikarji zahtevajo sedaj učinkovite represalije in povdarjajo, da se Rusiji ni treba več pustiti žaliti. Ruski tisk sedaj imenoma opisuje poljske diplomate kot povzročitelje večjih in manjših vohunskih dejanj.

DOMAČE NOVICE

Delavska zbornica je zborovala dne 2. t. m. Iz poročil posnemamo, da se je na zborovanju ugotovilo, da je industrijska okrajna komisija kot osrednja pisarna brezposelnih uradov tako slabo gospodarila, da se je pogreznila v dolgove. Izplačilo brezposelnih podpor sicer še ni ogroženo, treba pa bo pričeti s skrajno štednjo. Prispevki za brezposelno zavarovanje se morajo vsled tega zvišati. Popolnoma se je zane-marjalo posredovanje dela. Prispevki za posredovanje dela so se sicer pobirali, denar pa se je porabljal za uradniške plače in druge nabave. Ta odkritja so za zbornično večino seveda zelo neprijetna. Poslovno poročilo od 20. aprila do 19. oktobra navaja podpore v znesku 8550 S, ki so se dale raznim društvom, 500 S obrtno nadaljevalnim šolam, 250 S bolnišnici v Št. Vidu in 13.000 S za študijske ustanove. Predno se je vzelo poročilo na znanje, je komunist Kazianka še vprašal, kdo plačuje odposlanstva zborničnih članov, ki se v preveliki množini udeležujejo raznih zborovanj. Poročevalec Ernst je o brezposelnosti omenjal, da industr. komisija proti tej nič ne stori. Število brezposelnih je pozimi stalno višje, dočim ostaja število bolniško zavarovanih vedno isto. Krivda

leži v tem, da poletnik delavcev ne odkazuje brezposelna posredovalnica, temveč sprejemajo gostilničarji, zidarski mojstri itd. ljudi iz dežele, ki se ne držijo tako strogo osemurnega delavnika. Pripetilo se je že celo, da je kmet poleti sam šel na delo, za dom pa si je najel hlapca, ki ga je jeseni odslovil, sam pa vlekkel po 40 tednih brezposelno podporo. Ko grede ljudje z dežele k industriji in obrti, morajo izučeni delavci na deželo ali celo v inozemstvo. Socialno ministrstvo je izvedelo, da se je na brezposelno podporo doplačalo že 2 $\frac{3}{4}$ milijarde kron in na zasilne podpore na Dunaju 128.000 S. Poročevalec omenja boj med ministrstvom za socialno politiko, delodajalci in delojemalci glede vloge pri deželni vladi in zbornične doklade: ministrstvo ni dovolilo, da se vzame 2,3 milijard K, delodajalci so zahtevali, da se prispevki znižajo na ničlo, dokler ni zbornica napravila pri ministrstvu 67.000 S dolga in je ministrstvo zahtevalo 14odstotno doklado, sklenila pa se je samo 5odstotna. Od ministrstva imenovani predsednik industr. komisije ne odgovarja potrebam, ker ne pozna razmer med delavci. Nato odklanja navodila ministrstva in se zavzema za to, da se posredovanje dela izpopolni. Ponholzer govori o delovanju industr. komisij v drugih zveznih deželah. Predlaga končno izvolitev pododbora, ki naj razmere v Celovcu preišče. Schmid tudi graja delo industr. komisije. Če se zapravi od treh milijard ena milijarda, je to škandal. Zgodil se je slučaj, da je delavec dobival 560 dni brezposelno podporo. Za posredovanje služb se pobirajo sicer prispevki, ki pa se porablajo za nakup miz, za potnišino, za častne doklade in za uradniške plače. Zdaj v jeseni se mora pričeti s štedenjem in stari ljudje bodo izločeni, ker v tem letnem času ne morejo dobiti dela. Brezposelna podpora se bo znanprej izplačevala samo 30 tednov. Prosilec pa mora pripadati poklicu, ki trajno nima dela in biti mora v stiski itd. — Značilno je, da se je brezposelnost v Celovcu stopnjevala samo za 60%, na deželi pa kar za 200%. Nadaljni govorniki so se izrekli proti navodilom o štednji. Stefan je vedel povedati, da se je v Avstrijo priselilo 56.000 poljskih delavcev. S kmečkimi delavci se dandanes postopa zelo suženjsko (?) in zato bežijo v mesta. Kmetje pa sprejemajo inozemske delavce, ki ne stavlajo tako visokih socialnih zahtev. Tajnik Newole je še omenil: Kakor je napačno mnenje, da se vsak delavec boji dela, tako je napačno tudi mnenje, da med njimi ni sleparjev. Največje sleparije pa se pripetijo na deželi. — Predlog, da bi se ustanovili poravnalni uradi, se je odkazal odboru.

Sv. Lenart pri Sedmih stuncih. (Razno.) Koncem oktobra smo položili k zadnjemu počitku krojaškega mojstra g. Jožefa Kausa na Ločilu. Kako da je bil spoštovan, je pokazala obilna udeležba pri pogrebu. Bil pa je to tudi mož blagega srca in ustrežljiv nasproti vsakemu. Zelo vnet je bil za požarno brambo, ki ga je kot ustanovnika izvolila za častnega načelnika. Dosegel je lepo starost 75 let. N. v m. p. — Kopirčani so posneli vzgled Šentlenarčanov in Vočlanov, ter pridno kopljejo za novi vodo-

PODLISTEK

Kovač Franc:

Zadnji čarovniški proces na Važenbergu.

(Nadaljevanje.)

Holcar ukreše ogenj in si nažge pipico.

„O, kako to pogreje in poživi leno kri v mojih starih žilah! Dobra kapljica, Kogelnik! Tako dobrega žitarca že dolgo nisem pil. Zamudil sem se danes nekoliko, saj doma v kajži ne morem vedno tičati, ker bi mi bilo dolgčas. Malo pletem in popravljam koše in danes popoldne sem se podal tja pod Trpece, da si narežem leskovih šib, a zapoznil sem se malo tu in malo tam, da me je prehitela noč. In ker vas je nocoj toliko skupaj, bom pa še malo tu med vami posedel in potem me boš že ti, Jurn, spremil do doma. Star sem in star človek je le od danes na jutri in se mu lahko nenadoma sredi pota kaj pripeti.“

„Seveda vas bom spremil, saj sva itak sosed; kaj to, če naredim še par korakov do vas,“ zagotavlja Jurn.

Govorica je tekla o jutrnjem lovu, o go-

spodarstvu, o vojni, ki divja na Laškem, Španskem in Turškem, prišli so polagoma na strahove, o belih ženah, ki stanujejo v podzemeljski jami nad Kogelnikom, o skritih zakladih, ki ležijo pokopani na Št. Lambertu za cerkvijo, a jih nihče ne more izkopati.

„Pa naj bi vseeno kdo poizkusil, mogoče se mu pa vendarle posreči,“ pravi Fišar.

„Zaklade čuvajo duhovi in jih ne izpuste,“ pripomni skrivnostno stari Holcar.

„Saj je moj hlapec kopal lansko leto tam za cerkvijo, a je ob belem dnevu pritekel nazaj ves blede in prepaden. Po celem telesu se je tresel in ni mogel spraviti besedice iz sebe in še danes ne pove, kaj je videl,“ pripoveduje gostilničar.

„Zacoprano je,“ reče Holcar.

„Ah, vi verujete na coprnice?“ vpraša Štefan.

„In na coprnike tudi,“ prikima Holcar.

Pripovedoval jim je o čarovnikih, ki zapišejo dušo hudemu duhu, ki jih potem uči delati točo, da jo usujejo čez žitna polja. Vedel je povedati, da se svobodni in bogati kmetje na Djekšah zapišejo hudobcu in se ob času nevihte vzdignejo visoko v zrak, kjer ondi varijo točo, ki jo vsujejo čez Hudi kraj ali celo čez štriholsko in šentjursko polje, da so ljudje pri-

siljeni kupovati žito po visokih cenah pri bogatih kmetih na Djekšah. Nekdo, ki se ni dal zapeljati v te pregrehe, je nekoč, ko so se podili črni oblaki po nebu, vzela puško, jo nabasal z blagoslovljenim svincem in smodnikom, se po božno prekrizal in ustrelil v zrak in res je padel izpod neba čarovnik, njegov sosed, smrtno zadet med pleča. Ni dosti manjkalo, da mu ni priletel na glavo. Tako skuša vrag škodovati pravovernemu, ki ga ne more vjeti v svoje pogubne mreže.

Jezik se je razvezal zgovornemu starcu in ker je bil polič že prazen, mu je Šiman naročil še enega. Ko si je vnovič ukresal ogenj, je pripovedoval o roparjih, ki se skrivajo v Sautgrabnu in Škofljici v podzemeljskih brlogih in po noči hodijo krast in ropat, in katerih so že dosti pobesili na Grunški gmajni, nadalje o Peklenščeku, kateremu je vrag nosil denarja, kolikor je hotel, ker mu je prodal dušo.

„In rajni Pečnik, Bog mu daj dobro, že dolgo let je od tega, odkar počiva v Št. Jurju — ko sem bil še otrok, je gnal na smrt obsojenega roparja, podložnega gosposvetki gospodski v Trnjo vas, da ga ondi obesijo. Imel je namreč za tlako ta opravke, da je gonil take obsojence tja, kamor so bili pristojni. Pa tam pri Timenici nekje je raztrgal verige in rajnega

DRUŠTVENI VESTNIK

Glinje pri Borovljah. (Prireditve.) V nedeljo dne 17. novembra nas posetijo igralci iz Globasnice in priredijo ob treh popoldne pri Cingelcu na Trati igro „Za pravdo in srce“. Prav radovedni smo, li prekašajo Rožane na odru in v pesmi. Menda je to prvič, da gostujejo Podjunčani v naši dolini in nadejamo se zato precejšnjega obiska tudi sosednih rožanskih naših društev. Seveda znamo biti pa tudi obenem dobri kritiki.

Globasnica. (Materinski dan.) V nedeljo dne 3. novembra je Globasnica praznovala dan mater. Zjutraj je bila v cerkvi slovesna služba božja s skupnim obhajilom članov društva. Pred obhajilno mizo je klečala poleg resnih možakarjev in skrbnih mamc naša mladina: sami ponosni in zavedni fantje društveniki in vzorna dekleta. Za slovesnost popoldne v društveni dvorani je bil spored pester in bogat. Štiri deklet je ljubko in dovršeno deklamiralo. Na sporedu je bilo tudi čitanje o materi in govor domačega župnika. Med presledki je domači pevski zbor izvrstno zapel nekaj slovenskih pesmi. Krona tega dneva je bila lepa verska igra „Genovefa“. Veliko iger je že šlo preko našega odra, toda še nikoli ni vladala med občinstvom in igralci tako tesna zveza in soglasje. Ne vem, ali je resnost igre ali pa slovesnost materinskega dne tako vplivala na igralce, da so se vsi s tako dovršenostjo vživeli v svoje vloge, kakor bi igro sami doživljali. Zato ni čuda, da so pritegnili svet gledalcev tesno nase. Igra je za današnji pomelkužen in pokvarjeni svet zelo primerna, ker ima sedanja človeška

Steckenpferd-Lilienmilch:

Toaletna voda lepih žen; njega lepotilna primes daje koži svežost in mladinsko napetost. (Se dobi v vseh barvah polti.) 55

družba vedno manj krepostnih in čednostnih žen Genovef ter vedno več neznačajnih in sebičnih. Dvorana je bila polna kljub slabemu vremenu, čeravno od sosednih društev ni bilo zastopnikov. Ta dan je vnovič potrdil, da so igre in slične naše prireditve prešle ljudem v meso in kri ter postale pravo narodno blago in narodna potreba, pravi barometer ljudske zrelosti in narodne zavednosti. Torej, mamice naše, vaš je bil ta dan, vam smo ga posvetili, ker ste to sto in stokrat zaslužile! Sprejmite to kot dokaz naše ljubezni, vdanosti in spoštovanja!

Slovenski krožek na Dunaju. Pretekli teden so promovirali trije naši člani, gđc. Grossmann Božena ter gg. Kerže Vlado in Šeber Dušan za doktorje vsega zdravilstva. Imenovanim iskreno čestitamo ter jih prosimo, naj nas tudi v svojem novem delokrogu v domovini ne pozabijo. —č.

ZADRUŽNI VESTNIK

Naši prihranki.

Ko je nedavno državna banka zvišala svoje obresti za en odstotek, smo se zopet zavedli svojega siromaštva. Siromak je, kdor mora plačevati za posojila tolike obresti, in marsikatero delo izostane, ker se pri tolikih obrestih ne izplača več. In ker ni podjetnosti, blago nima cene in število brezdelnih se ne zniža. Obubožali smo le deloma po vojni, glavni razlog pa je bilo zanikarno gospodarstvo po vojni. Gospodarili so deloma ljudje, ki gospodarstva niso umeli, deloma pa ljudje, ki so mislili, da je treba uničiti privatni kapital in potem se vpostavi nova zlata doba, ko nihče več dolga ne bo imel, a tudi nihče ne denarja in bomo vsi enaki — berači.

Pred vojno je bilo v denarnih zavodih na sedanjih avstrijskih tleh naloženih 2.962.000.000 zlatih kron, recimo tri milijarde. Leta 1918, takoj po sklepu vojne, je bilo še 1.491.000.000 zlatih kron, poldruga milijarda. Polovico je požrla vojna. Koncem leta 1919 samo še 175.000.000, leta 1920 67.000.000, leta 1921 9.700.000, sredi leta 1922 samo še 2.500.000.

Sto let je ljudstvo poprej nabiralo in v štiri

rih letih se je vse zapravilo z brezvestnim gospodarstvom. S 4. oktobrom 1922 se je pričelo državo sanirati in denarni zavodi so imeli koncem leta 1922 zopet 9.000.000 zlatih kron, l. 1923 54.000.000, l. 1924 100.000.000, l. 1925 337.000.000, l. 1926 536.000.000, l. 1927 686.000.000, l. 1928 1.121.000.000 zlatih kron, to je 26,3% mirovnega denarja.

V letih 1924—1927 se je porušilo 48 bank, v katerih je bilo 300 milijonov denarja shranjenega.

Vsi ljudski prihranki se takole vrstijo: koncem junija meseca 1928 je bilo vlog pri mestnih hranilnicah 1.121.000.000 S, v zadružnih zavodih 320.000.000 S, v bankah 443.000.000 S, v deželnih hip. bankah in v poštni hranilnici 154.000.000 S, v zavarovalnih društvih 200 milijonov S. Vsega skupaj tedaj 2.239.000.000 S.

Prihrankov je tedaj v hranilnicah 50%, v bankah 19,8%, v zadrugah 14,3%, v dež. hip. bankah 6,9%, v zavarovalnih društvih 8,9%.

GOSPODARSKI VESTNIK

Seja deželnega kulturnega sveta dne 10. oktobra 1929.

(Konec.)

Pomoč za dobo kritičnih cen.

Kulturni svet se je lani pečal s težavami pri prodajanju svinj in goveje živine. Letos je nastopila kriza za žito in krompir. Sicer tudi živina še nikakor nima pravične cene, ali se vsaj more prodajati in krme je tudi dosti. Zdaj so nastale težave z žitno ceno tam, kjer se pridelava za trg. Pšenica je bila vredna l. 1928 S 36,75, l. 1929 S 33.—, rž l. 1928 S 37.—, l. 1929 S 26.—. Pšenična cena je padla za 10%, ržena za 28%. Za pomoč se je predlagalo, da se uvede doklada na moko in s tem naj se podpira kmeta, ki žito prideluje. Govorilo se je tudi o zvišanju carine na žito; carina znaša pri nas samo 2 zlati kroni za 100 gr, v Nemčiji 7 zlatih kron. Bilo bi želeli, da se naša carina približa nemški. Govorilo se je tudi o gibčni carini, ki bi bila nižja, kadar je cena žita visoka in višja pri nizki ceni. Predlagalo se je vladi, da uvede uvozne listke za žito. S tem bi se dovolilo uvažati kolikor se potrebuje in bi se uvoz nekoliko omejil. Potem pa bi se poživil promet, ko bi, kdor izpelje blaga iz države, dobil gutschein, da sme v isti meri uvažati drugo blago brez carine. Nižjeavstrijska hoče uvozne listke tudi za vino, sir in maslo. Ministrstvo se je temeljito pečalo z vprašanjem, ali bi ne bilo primerno uvesti državni monopol na žito? Takšen monopol obstoji v Švici in na Norveškem. Tam se uvažuje 80% potrebnega krušnega žita in ta uvoz izvaja država. Pri tem se zasluži in od tega država doplačuje kmetom k ceni, da dobivajo stalno primerno ceno. Ali v Avstriji se samo 20% uvažuje in 80% doma pridelava in pri teh 200% se ne da toliko pridati ceni, da se bi cena drugim 80% zdatno zvišala. Iz stališča državnih financ je treba to vprašanje temeljito prevdariti in šele potem, če bi vse drugo nič pomagalo, bi se končno tudi pri nas vpeljal monopol. Treba je opozarjati, da se pri pogubno nizkih žitnih cenah ni znižala cena kruha! Agrarno politični odsek je sklenil sledeče:

1. Živini in krompirju je treba varovati ceno. Nujno je treba vporabiti 1000 vagonov odvišnega krompirja.

2. Od podpor, ki se delijo za ujme, je treba dati zadružnim skladiščem posojila, da bodo mogla prevzeti odvišno žito, ki se proda, ko se bodo cene zboljšale.

3. V slučaju, da se uvede monopol, je treba dati premije tudi gospodarjem, ki se sami oskrbujejo s kruhom.

4. Vlada naj čimpreje uvažuje sklepe, ki so se sklenili na zborovanju gorjanskih kmetov v Gradcu l. 1928.

Prodajanje krompirja.

Dr. Stotter: Vedno manj je upanja, da bi se mogel krompir spraviti v Italijo. Prej se je reklo, da se ja sme prodajati semensko blago, ali zdaj se tudi to odklanja vsakokrat z istim opravičilom. V kmetijskem listu bo treba ljudi tudi opozarjati, da se naj krompir porabi za krmo in kako se naj krmi pravilno. Če se krmi svinjam, se izplača vsaj s 5 groši, ako se dodaja primerna množina ribje in mesne moke. Tudi za pomlad ni upati izvoza. Italija očitno podpira Madžarsko. Krompirjevega raka pri nas ni, bila sta dva slučaja, a od te dobe je minulo že poldrugo leto.

vod. Pri kopanju rezervarja so našli tudi neko novo podzemeljsko jamo. — V nedeljo 3. nov. smo opravili ob obilni udeležbi jubilejno procesijo. Lilo je iz neba, kar je le moglo, pa vendar nobenemu ni bilo žal, da se je udeležil. Ob praznikih so pomagali tudi naš ljubi znanec čg. župnik Katnik, ki so imeli poleg pridige na Vse svete tudi prelepi nagovor pri skupnem sv. obhajilu apostolstva mož na prvo nedeljo. Hvala jim!

Drobne koroške novice. Celovec: Kmetijska bolniška blagajna je s 1. novembrom razpisala volitve delegatov. Volilne predloge je vložiti do 1. t. m. Volitev se vrši 29. decembra, če do volitev sploh pride. Do volitev ne pride, če se vloži samo ena in sicer skupna kandidatna lista. — 10. avgusta so porotniki oprostili hlapca Bruderhansa, ki je pri Št. Andražu napadel na cesti delavca Frankla in mu odvzel vso gotovino. Njegov pomočnik Käfer je dobil eno leto zapora. Proti oprostitvi je državni pravdnik vložil priziv, kateremu je najvišje sodišče ugodilo in odredilo ponovno obravnavo. Bruderhans pride tedaj še enkrat pred porotnike. — 2. t. m. so naštel na Koroškem 2065 podpiranih brezposelnih. Število se je v teku enega tedna pomnožilo za 287 podpiranih. — Mesto Celovec pozida prihodnje leto 440 stanovanj. — Deželno sodišče išče 27letnega dninarja Ivana Bukonika iz Škocijana radi tatvine, 23letnega zidarja Antona Umele iz Loč radi nastopa kazni, delavca Štefana Krobata iz Grabštanja radi tatvine in hlapca Jurija Nedveda iz Grebinja radi nečistosti. — Ostali kraji: 29. oktobra je izbruhnil požar v novo pozidanem stanovanjskem in gospodarskem poslopiju delavca Marna v Borovnici pri Škofičah. Zgorelo je 6000 kg krme, 120 kg rži, slamoreznica, veterini mlin itd. Škoda znaša 5000 S in je poveterni mlin z zavarovalnino. — V Peravi pri večini krita z zavarovalnino. — V Peravi pri Beljaku je 7. t. m. pogorela žaga tesarskega mojstra Truppeja. Rešiti se ni dalo nič. Škoda je velika. Vse skupaj je bilo zavarovano za 130.225 S. — Ferdinand Perkonik je bil 12 let v celovski umobolnici. Ubožna občina Libeliče ni mogla več nositi tega bremena in je prosila, da se odda v domačo oskrbo. Ravnateljstvo nore odda v domačo oskrbo. 1. 1926 bratu Jakobu Perkoniku v Pudlasu, ker ni bil več nevaren. Kmalu pa je začel groziti, da bo zažgal vas. Še predno so ga ponovno vtaknili v norišnico, je podtaknil 19. julija pri nekem posestniku ogenj, vsled česar je pogorelo tudi pri posestnici Katarini Reš. Nato se je sam javil policiji kot požigalec. Reš je nato tožila občino in Jakoba Perkonika za 6821 S s 7% obresti, kolikor škoda ni bila krita z zavarovalnino, ker sta podpisala reverz. Sodišče je ugotovilo, da Perkonika in občino ne zadene nobena krivda, ker ni bilo pomislekov proti Ferdinandu Perkoniku, in ob sodilo Katarino Reš, da mora plačati stroške tožbe v znesku 1332 S. To razsodbo je potrdilo 7. t. m. višje deželno sodišče v Gradcu. — Dne 9. t. m. so otvorili v Celovcu tri javne telefone: glavni trg, Sv. Duha trg in glavni kolodvor. Ti telefoni se morejo porabljati samo za pogovore s celovškimi telefonskimi naročniki. V avtomat je treba vreči 2krat po 10 g.

Pečnika tako namlatil, da je prišedši domov čez tri dni umrl. Nobeden ne hodi rad po noči sam čez Grunško gmajno, kjer stoje vislice. Videl sem sam že večkrat zvečer iz svoje kajže večje, okrogle in velike luči, ki se pokažejo sedaj tu, sedaj tam, sedaj plazeč se po zemlji, a nenadoma se dvignejo bliskovito hitro visoko v zrak. To so duše obešenih, ki na onem svetu ne najdejo pokoja in se vračajo nazaj. Ko sem bil še mlad in sem se nekoč eno sredo pozno ponoči iz Velikovca vračal domov, sem videl tik pred nosom ognjeno roko.

„Čudno, da vam ni zasmodila brk,“ pripomni zasmehljivo Štefan.

„Ha-ha-ha!“ se zakrohota možaki.

„Vam jih bo že jutri smodilo, ko se boste cel dan pehali in potili za zverjadjo. Kar sem videl, sem videl,“ pripomni nevoljno stari Holcar.

Polagoma so se možje ogreli in odpočili. Ostali bi še radi v gostilni, a zjutraj bo treba biti zgodaj na nogah in iti v grad, da izpolnijo gospodov ukaz. Zato so se začeli polagoma odpravljati domov.

Zadnja sta odšla Jurn in stari Holcar.

(Dalje sledi.)

Lovska postava.

Lovska postava se bo tako preuredila, da se bo lastnika lova prisililo, da z lovom postopa lovsko pravilno. O tej stvari se bo govorilo v deželnem zboru. Zahtevalo se bo pa, da okrajna glavarstva ne bodo smela koga kaznovati, ne da bi bila poslušala poprej zastopnika kulturnega sveta. Potem zahteva lovsko društvo, da se brani in omeji reja hudih volčjih psov, ki gredo preveč na srne. Poljedelski odsek je temu pritrdil.

Kurjereja.

Ko sem govoril z nekim gospodarjem o kurjereji, mi je zabrusil v obraz: „Če bi kura tudi vsak dan znesla eno jajce, se še zajé (več zajé nego se dobi za jajca)“. To je bilo že pred leti in upam, da je sedaj že spremenil svoje mnenje.

Znano je, da se v Avstrijo uvaža vsako leto velikanska množina jajc. Zato se nam ni treba bati, da bi se jih ne iznebili, čeprav bi se Avstrijci v veliko večjem obsegu bavili z kurjerejo.

Kakor pri reji vsake domače živali, tako je tudi pri kurah reja tem dobičkanosnejša, čim višje vzgojeno pasmo imamo. Kakor pri izračunavanju dobičkanosti molznih krav ne pridemo na isti dobiček, če nam daje krava 1600 ali 2000—3000 l mleka, ker pri 1600 l mleka gotovo še ni plačana niti krma, pri 2000 l že gotov dobiček in pri 3000 l mleka že lep čisti dobiček, tako tudi pri kokoših ni vseeno, če da kokoš 80, 100, 120 ali celo do 160 jajc na leto. Jajčnost pa je vsaj poleti odvisna v prvi vrsti od pasme.

Dobre jajčarice so: italijanske, Rodelandke, Minorka, Wyandottes (Vijandotke) in Plymouth-Rocks (Plimuts-Rokovke). Kako izgleda vsaka posamezna pasma, ne bomo opisovali, ker je po opisu brez slik itak ni mogoče spoznati. Med nami je največ italijanskih jerebičark. Vse gospodinje, ki jih imajo, so z njimi, kar se tiče jajčnosti, kar najbolj zadovoljne. Njih slaba lastnost pa je, da odpovedo kot koklje. Včasih pustijo podložena jajca in tudi če obsedijo, malokdaj izvalijo dosti piščet. Zato storiyo gospodinje, ki imajo to pasmo, dobro, če imajo poleg tega še par kokoš težje pasme, ki so dobre koklje ali, kar je tudi primerno, purana, ki je kot koklja jako dober in obsede do 25 kokšjih jajc in lahko dvakrat v letu izvali. Istotako dobre jajčarice so druge omenjene pasme.

Samo dobra pasma pač ne zadostuje, da nam kokoši pridno nesejo. Treba je tudi dosti in primerne krme. Kokoš je vsežrelec. Ne zadostuje poleti recimo samo paša, potrebno je tudi žito in meso. Redilne snovi, ki jih rabi kokoš, so: beljakovina, škrob, tolišča in mineralne tvarine. Vodo rabi, da vse te snovi raztopi in pretvori in jih preda krvotoku, ki jih pretaka po celem telesu.

Krma.

Pri nas je v navadi, da imajo kokoši pristo tekališče, to se pravi, da lahko letajo kjer hočejo. Samo zelenjadne vrtove imamo pred njimi ograjene. Že pregovor pravi, da kura nima mejnika. Ali je to pravilno, je seveda drugo vprašanje. Največ prepirov, mržnje in jeze povzročata med sosedi kuretina in radi tega je že nuina potreba, da iztek perotnini omejimo, da se bo preživljala na domačem zemljišču in ne na sosedovim, kjer ne napravi samo toliko škode, kolikor požre, temveč uniči dva ali trikrat toliko s tem, da pohodi poljske pridelke še predno dozore. Treba je tedaj omejiti kuram svobodno gibanje. O tem bomo govorili v zvezi s kurnjakom.

Če ima kuretina prost iztek (Auslauf), si seveda veliko hrane sama poišče in posebno poleti na rabi dosti krmljenja od gospodinje. Vendar moramo nujno svetovati, da se tudi poleti kuretina primerno krmi, da ne preži samo na polja. Zelena krmljenje je poleti seveda nepotrebno, ker se itak na dvorišču napasa, pač trdo krmljenje z žitom. Ena kokoš rabi dnevno približno 60 do 80 gramov trde krme (žita), 100 do 120 g krme, ki si jo sama dobi s pašo in pozimi s tem, da ji polagamo svežo peso. Na polaganje pese naj naše gospodinje nikakor ne pozabijo, ker mora za pašo imeti kuretina nekak nadomestek. Oktobra, ko

se kokoši pipljejo in skozi celo zimo je nujno potrebno, da jim dajemo tudi mehko krmo, ki jo pripravimo toplo v obliki žgancev iz pšeničnih otrobov, senenega zdroba, kuhanega krompirja in zdrobljenega žita. Seneni zdrob si pripravimo na ta način, da pretočimo zdrobljeno seno skozi rešeto. Seneni zdrob ima iste snovi, ki jih je dobila perotnina na paši.

Na paši dobi kuretina tudi mesno hrano. Najde tam črve, kobilice in drugo golazen. Mesna hrana je bogata na beljakovinah in te kokoš zelo rabi za nesenje. Jajčni beljak sestoji večinoma iz beljakovin. Pozimi kokoš ne najde več mesne krme. Če tedaj hočemo, da nam kokoši pozimi nesejo, jim moramo nuditi tudi mesno krmo in sicer vsak dan gotovo količino. Če imamo kolino, ne metajmo mesnih odpadkov proč, porabimo jih rajši polagoma za perotnino. Čreva itd., ki jih sami ne porabimo, privoščimo naši perotnini. Velik gospodarski greh je, pokopavati poginulo žival. Tudi če je bil vzrok pogina kužna belezen, naj se žival ne zakoplje, temveč dobro prekuhana krmi kokošim.

Nimamo pa doma vedno na razpolago mesnih odpadkov. Radi tega moramo pozimi za naše kokoši dokupovati mesno hrano v obliki ribje moke (Fischmehl) ali še bolje v obliki mesne moke (Fleischmehl). Dobimo to že skoraj v vsaki domači trgovini, če ne, pa si jo nabavimo v mestu. Ker pa rabimo omenjene moke tudi v prašičjereji, bi priporočali, da se par sosedov zduži in si nabavi celo vrečo od Deželne zveze gospodarskih zadrug v Celovcu ali naravnost od tovarne. Na ta način pride kilogram veliko cenejše. Beljakovine vsebujejo seveda tudi žitarice, samo premalo. Ribje ali mesne moke zadostuje na dan za eno kokoš 5 gramov. Imamo 20 kokoši, shajamo z enim kilogramom 10 dni. Mehko krmo, pripravljeno s posnetim mlekom ali toplo vodo, polagajmo pozimi zjutraj, najboljšo še pri luči, ker zimske noči so dolge in kokoš bi bila do časa, ko postane svetlo, preveč gladna. Kakor omenjeno, rabi žival tudi mineralne tvarine za tvorbo jajčne lupine, za tvorbo kosti, apno in fosforovo kislino. Perotnini moramo nuditi pozimi radi tega tudi te snovi; apno v obliki zidnih odpadkov (Mauerschutt) ali v obliki čiste krede (Schlemmkreide), ki se kupi za par deset grošev pri omenjeni Deželni zvezi ali malo dražje v vsaki drogeriji. Fosforjevo kislino podavamo v obliki zdrobljenih kosti ali v obliki klajnega apna (Futterkalk).

(Dalje sledi.)

RAZNE VESTI

Drobne vesti. V Stockeravu so v tovarni Heid soc. dem. delavci naenkrat zahtevali, da se odslovijo trije kršč. soc. organizirani delavci, člani heimwehra. Ker tovarna tej zahtevi ni ugodila, so delavci zapustili delo. Nato je vodstvo tovarne izprlo vse delavce in tovarno zaprlo. To je edina tovarna, ki ima iz Rusije mnogo naročil za gospodarske stroje. — 4. t. m. in naslednje dni je prišlo na dunajskih visokih šolah do ponovnih nemirov in pretepov. Zato so bile 8. t. m. zaprte vse visoke šole. Anatomični institut so nacionalisti hudo poškodovali. — Jugoslavija: Pirotski sporazum, ki ureja obmejnna vprašanja z Bolgarsko, je stopil 5. t. m. v

veljavo. Za rešitev preostalih vprašanj se bo sestala 15. t. m. v Sofiji mešana komisija. — V Zaječarju so se peljali svatje nekega kmeta na ženinov dom. Med potjo je padel iz neba 50 kg težak meteor, ki je priletel ravno na svatovski voz. Ena ženska je dobila hude opekline, več drugih pa je bilo lažje ranjenih. Svatje so se razbežali in poroka se ni mogla vršiti. — Dne 3. t. m. zjutraj je pri Rajhenburgu zavozil ekspresni vlak v tovarnega. Lokomotiva in službeni voz sta padla preko mostu v 6 m globoko strugo potoka Brestovca. Razbiti so bili tudi trije zadnji vagoni tovornega vlaka in jedilni voz je iztiril. Tri osebe so bile takoj mrtve in več ranjenih. Nesrečo je zakrivil prometni uradnik, ki je prezgodaj dal uvozni znamenji. — Ostale države: Iz Kabula poročajo, da je bil Habibulah, bivši razbojnik in poznejši tiran, na povelje Nadir kana z 11 člani svojega spremstva ustreljen. Habibulah je imel na vesti 470 roparskih umorov. — V Kapstadtu v južni Afriki je neka ženska porodila 6 otrok. Trije so kmalu po porodu umrli. — Nemško Junkersovo letalo se je na Angleškem vsled megle zaletelo v gozd. Šest oseb se je ubilo, 2 pa sta bili težko ranjeni. — Vulkan „Santa Maria“ v Ameriki je izbruhnil in zahteval 400 človeških žrtve. Iz novih razpok so se vtilile reke žareče lave in pepela se je na nekaterih mestih nabralo do 2 m debelo. — 7. t. m. je eksplodiralo v Lom Palanki na Bolgarskem vojaško municijsko skladišče. Eksplozija je bila tako močna, da je ostalo na mestu, kjer je stalo skladiščno poslopje, samo še velika luknja, vse bližnje hiše pa izgledajo kakor po najhujšem potresu. V vsem mestu in v okolici na več kilometrov daleč so popokale šipe, zidovje hiš pa kaže velike razpoke; tako, da so se morali ljudje izseliti.

Kranilnica in posojilnica

pri Devici Mariji na Jezeru
v Prevaljah, r. z. z n. z.,
Mežiška dolina, Jugoslavija

se priporoča vsem,

ki imajo trgovske zveze z Jugoslavijo, za vsakovrstne denarne transakcije. Prejema tudi od vsakogar

kranilne vloge v dinarjih in šilingih

in nudi najugodnejše obrestovanje. Ker je zavod zadruga z neomejenim poroštvom, je denar popolnoma varno naložen.

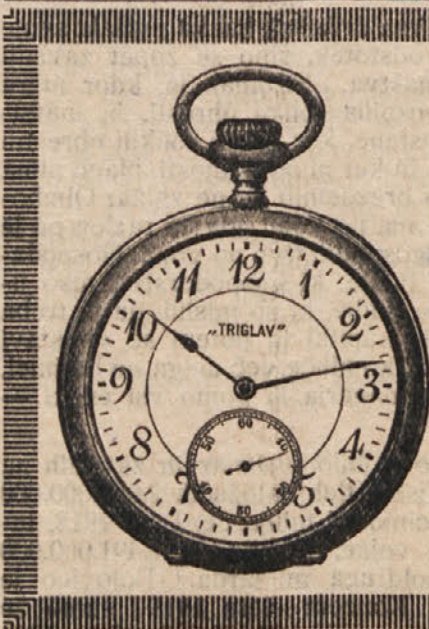
Uraduje se dnevno. 113

Na vprašanja se odgovarja brezplačno.

Povsod ustanovimo
podružnice
in iščemo zato
osebe ali firmo

kateregakoli poklica ali bivališča. Znanje, kapital ali skladišče ni potrebno. Zastužek 700—1000 S. Vsakodnevni dohodek v gotovini. Priglasila takoj pod „Exitenz 6739“ na Haasenstein & Vogler A.-G., Wien I. Schulerstrasse 11.

30

NAJPRIPRAVNEJŠE DAROVE ZA
BOŽIČ IN NOVO LETO

PRIPOROČA

SLOVENSKI-MAGAZIN
UR-SREBRNINE, ZLATNINE
ALEKSANDER GATEJ
URAR IN DRAGULJAR

WIEN, XV., MARIAHILFERSTRASSE 143

NIZKE CENE / SOLIDNA POSTREŽBA

NIKEL-ROSKOPF . . . 5 6— NIKEL Z TRAKOM . . . 5 12—
NIKEL „TRIGLAV“ . . . 5 15— SREBRNA Z TRAKOM . . . 5 16—
SREBRNA 5 25— ZLATA Z TRAKOM . . . 5 30—

POŠILJA SE Z POUZEČEM

